

RAPORT
Zespołu Oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 19 – 20 listopada 2010 r.
na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego
dotyczący oceny jakości kształcenia na kierunku *gospodarka przestrzenna*
na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia.

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego

Wizytację na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego przeprowadził Zespół Oceniający Państwowej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

- prof. dr hab. Łucja Tomaszewicz – Przewodniczący Zespołu, członek PKA
- prof. dr hab. Wanda Gaczek – ekspert PKA,
- prof. dr hab. Adam Szewczuk – ekspert PKA,
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA,
- Marcin Gołębiowski – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studentów RP.

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

Wizytacja na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych w Uniwersytecie Warszawskim na kierunku *gospodarka przestrzenna* odbyła się po raz pierwszy. Kierunek ten nie był dotychczas oceniany przez Państwową Komisję Akredytacyjną.

Członkowie Zespołu poprzedzili wizytację zapoznaniem się z Raportem Samooceny przekazanym przez Władze Uczelni, ustaleniem podziału kompetencji w trakcie wizytacji oraz sformułowaniem wstępnie dostrzeżonych problemów. W toku wizytacji Zespół spotkał się z Władzami Uczelni prowadzącej oceniany kierunek, analizował dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez Władze Uczelni, otrzymał od Władz Wydziału dodatkowe dokumenty, przeprowadził hospitację i spotkania ze studentami oraz spotkanie z pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, a także przeanalizował wylosowane prace dyplomowe.

Raport został opracowany na podstawie przedstawionej przez Uczelnię dokumentacji dotyczącej organizacji Uczelni, spraw kadrowych oraz toku studiów, a także rozmów przeprowadzonych z Władzami Wydziału oraz jego pracownikami.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Misja Uczelni i jej cele strategiczne sformułowane zostały już w 1816 roku, kiedy w owym czasie utworzono Królewski Uniwersytet Warszawski. Uniwersytet Warszawski ma spełniać wiele celów: zapewniać jedność nauki i nauczania na najwyższym poziomie, zapewniać dostęp do wiedzy pozwalającej uzyskać absolwentom wysokie kwalifikacje, kształtować osobowość i postawy obywatelskie studentów, łączyć wartości uniwersalne i lokalne w kultur~~otwórczej~~ misji Uczelni.

Uniwersytet Warszawski należy do najlepszych uczelni krajowych. Współpracuje z instytucjami naukowymi i uczelniami na całym świecie (176 umów o bezpośredniej współpracy akademickiej oraz 720 umów w ramach programu ERASMUS). Od kilku lat intensywnie działa nad wdrażaniem postanowień zawartych w Deklaracji Bolońskiej i Procesu Bolońskiego, poświęcając szczególną uwagę jakości kształcenia. W tym obszarze podjęto szereg działań prowadzących do konstrukcji wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Uczelnia jest aktywnym partnerem lokalnych władz jako organizator wielu przedsięwzięć. Jest także instytucją, której środowisko akademickie bierze udział w gremiach doradczych w pracach nad projektami i ustawami rządowymi. Jej przedstawiciele należą do grona znaczących ekspertów. Ta działalność środowiska akademickiego ma szczególne, praktyczne znaczenie dla wszystkich kierunków kształcenia. W odniesieniu do kierunku gospodarka przestrzenna istotne znaczenie ma przede wszystkim aktywna współpraca z władzami miasta i województwa, a także szeroko rozumiana współpraca samorządowa w ramach Unii Europejskiej.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Zgodnie z postanowieniami Statutu Uczelni (§ 26 ust. 2 i 3) organy kolegialne Uczelni, tj. Senat i Rada Wydziału, a także organy jednoosobowe, tj. Rektor i Dziekan wypełniają obowiązki statutowe.

Senat wypełnił swoje obowiązki wynikające z art. 169 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164 poz. 1365, z późn. zm.) i podjął w ustawowym terminie, tj. w dniu 20 maja 2009 r. Uchwałę nr 95 w sprawie warunków i trybu postępowania rekrutacyjnego na studia pierwszego stopnia, jednolite studia magisterskie i studia drugiego stopnia na Uniwersytecie Warszawskim w roku akademickim 2010/2011. Na rok akademicki 2011/2012 podjęto odpowiednio Uchwałę nr 237 w dniu 19 maja 2010` r. W Uchwale tej określono szczegółowe zasady przyjęć na studia, łącznie z zasadami przyjęć na studia obcokrajowców. Uchwały umieszczane są w informatorze dla kandydatów na studia wyższe oraz na stronach internetowych.

Senat wypełnił również swoje obowiązki określone w art. 130 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy i podjął w dniu 15 marca 2006 r. Uchwałę nr 65 w sprawie wprowadzenia „Zasad rozliczania pensum dydaktycznego nauczycieli akademickich i doktorantów”. Wymiar pensum dydaktycznego został określony w sposób **zgodny** z zapisami ustawy.

Senat wypełnił obowiązki wynikające z art. 62 ust. 1 pkt. 5 ustawy i zatwierdził roczne sprawozdanie Rektora z działalności Uniwersytetu Warszawskiego za rok 2009 Uchwałą Nr 241 z dnia 16 czerwca 2010 r.

Senat wypełnił także obowiązki wynikające z zapisu § 127 ust. 1 i 3 Statutu Uczelni, powołując Komisję Dyscyplinarną do spraw studentów – Uchwałą nr 35 z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie wyboru członków Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów i Doktorantów na kadencję 2008 – 2012.

Rektor Uczelni oraz Dziekani zostali powołani do pełnienia swoich funkcji zgodnie z zapisami statutowymi, spełnione zostały również warunki określone odpowiednio w art. 72 ust. 2 oraz 76 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, zgodnie z którymi organy jednoosobowe zatrudnione są Uczelni jako **podstawowym miejscu pracy**. Podczas analizy dokumentacji stwierdzono, iż sprawy, którymi zajmowali się Rektor i Dziekani odpowiadały ich statutowym kompetencjom.

Rektor wypełnił m. in. obowiązek wynikający z przepisów art. 35 ust 1. ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i przekazał w terminie, tj. w dniu 17 czerwca 2010 r., Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego roczne sprawozdanie z działalności Uczelni. Rektor powołał również Uczelnianą Komisję Rekrutacyjną – zgodnie z zapisami Statutu Uczelni.

Analiza dokumentacji wykazała, iż zakres wydawanych przez Rektora zarządzeń jest zgodny z jego ustawowymi oraz statutowymi kompetencjami.

Dokumentacja w Uczelni prowadzona jest prawidłowo.

Regulamin Studiów

Obowiązujący w Uczelni *Regulamin studiów* jest zgodny z ustawą. Regulamin został wprowadzony z poszanowaniem zasady zawartej w art. 161 ust. 2 ustawy, co potwierdzone jest odpowiednią uchwałą Samorządu Studentów Uniwersytetu Warszawskiego. Dodatkowo na Wydziale obowiązują, wprowadzone uchwałą Rady Wydziału, Szczegółowe Zasady Studiowania na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych UW, które określają zasady organizacji i tok studiów w zakresie nieuregulowanym w Regulaminie Studiów. Przedstawiciele Samorządu uczestniczyli w pracach Komisji mającej na celu opracowanie Zasad Studiowania.

Regulamin Pomocy Materialnej

W Uczelni obowiązuje *Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów*. Postanowienia Regulaminu w sposób jasny i precyzyjny określają zasady ubiegania się o przyznanie świadczeń pomocy materialnej. Wątpliwości budzą jedynie uregulowania dotyczące warunków ubiegania się o stypendium sportowe. Powyższe wątpliwości zostały omówione w załączniku nr 2.

Umowa Uczelnia – student, czesne i inne opłaty

Uczelnia każdorazowo podpisuje z nowoprzyjętym studentem umowę określającą warunki odpłatności za studia, co spełnia obowiązek ustawowy z art. 160 ust. 3. Regulacje umowy określają w sposób jasny obowiązki stron, rodzaje i wysokość opłat. Postanowienia umowy gwarantują studentowi prawo odstąpienia od umowy w każdym czasie. Umowa nie zawiera również postanowień uznanych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za klauzule niedozwolone w umowach cywilnoprawnych. Wątpliwości dotyczące zwrotu opłat zostały omówione w załączniku nr 2.

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych i dydaktycznych.

Wydział Geografii i Studiów Regionalnych jest jednym z dziewiętnastu wydziałów Uniwersytetu Warszawskiego. W skład Wydziału wchodzi trzy instytuty:

- Instytut Geografii Fizycznej,
- Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej,
- Instytut Studiów Regionalnych i Globalnych.

Ponadto w strukturze Wydziału znajdują się:

- Katedra Kartografii,
- Katedra Geoinformatyki i Teledetekcji,
- Pracownia Edukacji Komputerowej,
- Mazowiecki Ośrodek Geograficzny w Murzynowie,
- Biblioteka.

Na Wydziale prowadzone są różne kierunki badań w obszarze geografii fizycznej, społeczno-ekonomicznej oraz szeroko rozumianej gospodarki przestrzennej. Są prowadzone studia na dwóch kierunkach: *geografia* i *gospodarka przestrzenna* (od 2004/2005), w obu przypadkach na poziomie licencjackim i magisterskim (na *geografii* od 2000/2001) oraz w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym. Rozwijane są studia doktoranckie i studia podyplomowe. Ten szeroki zakres zadań naukowych i dydaktycznym w pełni ma swoje odzwierciedlenie w strukturze organizacyjnej Wydziału.

Według aktualnych rozwiązań strukturalnych na Wydziale, zespołami wyspecjalizowanymi w realizacji zadań dydaktycznych z zakresu gospodarki przestrzennej są zakłady: Rozwoju i Polityki Lokalnej Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej oraz Studiów nad Rozwojem i Badań nad Procesami Globalizacji Instytutu Studiów Regionalnych i Globalnych. Taka formalizacja sprzyja trosce o jakość kształcenia na kierunku *gospodarka przestrzenna*.

Aktualna liczba instytutów, katedr i zakładów oraz pozostałych jednostek (o charakterze pomocniczym i uzupełniającym) obsługujących proces dydaktyczny z punktu widzenia merytorycznych wymogów realizowanego kierunku studiów *gospodarka przestrzenna* jest poprawna. Przyjęte rozwiązania w strukturze organizacyjnej Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych mają swoje uzasadnienie i są racjonalne, służą zaspokajaniu różnorodnych potrzeb związanych z realizacją procesu dydaktycznego oraz zadaniami badawczymi tego Wydziału.

Wszystko to świadczy o możliwości umacniania pozycji Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych na lokalnym rynku akademickim, biorąc ponadto pod uwagę prognozowany rozwój kadry naukowo-dydaktycznej oraz kontynuowanie aktywnej współpracy z otoczeniem.

4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

Tabela nr 1. Liczba studentów Uczelni

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	31305	791	1972	-
Studia niestacjonarne	24082	154	587	-
Razem	55387	945	2559	-

Źródło: Raport Samooceny oraz dokumentacja otrzymana podczas wizytacji.

Uczelnia spełnia wymagania określone dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym – liczba studentów studiujących na studiach stacjonarnych (56,5%) nie jest mniejsza od liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych.

Studenci Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych stanowią 1,7% ogółu studentów Uczelni. Na studiach stacjonarnych aktualnie studiuje 83,7% ogółu studentów wydziału, co jest bardzo pozytywnym zjawiskiem.

5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Jak wspomniano, obecnie na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych realizowane jest kształcenie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunkach *geografia* oraz *gospodarka przestrzenna*.

Państwowa Komisja Akredytacyjna **pozytywnie** oceniła jakość kształcenia na kierunku *geografia* w roku 2010.

Wydział Geografii i Studiów Regionalnych posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora oraz doktora habilitowanego nauk o Ziemi w zakresie geografii.

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

Tabela nr 2. Studenci kierunku *gospodarka przestrzenna*

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	86	31	117
	II	58	17	75
	III	55	12	67
II stopnia	I	59	36	95
	II	60	38	88
Razem		318	134	452

Źródło: Raport Samooceny oraz dokumentacja otrzymana podczas wizytacji.

Studenci ocenianego kierunku stanowią 47,8% ogólnej liczby studentów Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych. Wskaźnik udziału studentów studiów stacjonarnych wynosi 70,4% ogólnej liczby studentów tego kierunku. Studenci kierunku *gospodarka przestrzenna* stanowią 0,8% ogólnej liczby studentów Uczelni. Kierunek ten nie należy więc do wiodących kierunków Uczelni.

Wnioski

- W misji Uniwersytetu Warszawskiego podkreśla się szczególną jego rolę jako ośrodka ważnego w skali kraju, będącego fundamentem kultury akademickiej, który ma krzewić naukę na poziomie międzynarodowym, kształcić absolwentów o wysokich kwalifikacjach i propagować wartości społeczeństwa obywatelskiego. Badania naukowe i istota kształcenia na kierunku *gospodarka przestrzenna* w pełni wpisują się w tę misję.

- Struktura organizacyjna na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych jest właściwa dla realizowanych przez Wydział bieżących zadań naukowych i dydaktycznych. Sprzyja ona możliwości aktywnego oddziaływania na jakość procesu dydaktycznego.
- Kompetencje organów Uczelni oraz wizytowanej jednostki i podejmowanie działania są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

Kierunek *gospodarka przestrzenna* na studiach I stopnia realizowany jest bez wyodrębniania specjalności, natomiast na studiach II stopnia proponowane są dwie specjalności: 1) „Planowanie strategiczne rozwoju regionalnego i lokalnego” oraz 2) „Urbanistyka i regionalistyka”.

1.1. Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego.

Zapisana w dokumentacji sylwetka absolwenta - licencjata jest powiązana z uregulowaniami minimum programowego. Podkreśla się, że szeroki zakres realizowanych przedmiotów powoduje, że studia mają charakter interdyscyplinarny. W opisie sylwetki absolwenta wskazano gdzie absolwenci mogą podejmować prace po ukończeniu studiów. Zapisy te są jednak dosyć ogólne i słabo powiązane z zakresem kwalifikacji absolwenta. Uwypuklono specyfikę Wydziału, na którym realizowany jest kierunek studiów, realizując przedmioty wskazujące znaczenie warunków geograficznych (np. fizjograficznych, klimatycznych). Podkreślono także możliwości korzystania z wykładów ogólnouczelnianych zapewniając tym samym ogólne wykształcenie istotne dla specjalisty z zakresu gospodarki przestrzennej. W programie studiów (6 semestrów) znajdują odzwierciedlenie wszystkie elementy wymaganego kanonu wykształcenia absolwenta kierunku *gospodarka przestrzenna*. Wymiar godzinowy zajęć na studiach licencjackich znacznie przekracza liczbę godzin wymaganą w minimum.

Sylwetka absolwenta studiów II stopnia została opisana bardziej wnikliwie i jest również wyraźnie powiązana z obowiązującym standardem. Wyraźnie wskazano też jakim specjalistą będzie absolwent kierunku po ukończeniu każdej ze specjalności. Kształcenie na dwóch wyodrębnianych specjalnościach zostało wyraźnie zróżnicowane, wskazano też kwalifikacje, jakie uzyskuje absolwent. Sylwetka absolwentów specjalności jest wystarczająco powiązana z potencjalnym rynkiem pracy.

1.2. Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad rekrutacji na studia II stopnia.

Rekrutacja na studia I stopnia jest przejrzysta - wykorzystuje się w niej wyniki egzaminu maturalnego nadając w postępowaniu kwalifikacyjnym wagę wybranym przedmiotom. Zasady rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne są takie same i nie budzą wątpliwości.

Kwalifikacja kandydatów na studia II stopnia przebiega w formie egzaminu testowego, który obejmuje problematykę związaną z rozwojem regionalnym i gospodarką przestrzenną. Zasady kwalifikacji/rekrutacji nie budzą wątpliwości.

1.3. Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia.

Realizowany program studiów jest zgodny z deklarowanymi celami kształcenia. Zajęcia na studiach I stopnia (stacjonarne) obejmują 2338 godzin, w tym 120 godzin praktyk. Proponowane przedmioty w planie studiów zawierają wszystkie elementy wymagane w minimum programowym i stanowią wystarczające podstawy dla przygotowania absolwenta do podjęcia kolejnego etapu studiów, a (w mniejszym stopniu) także wejścia na rynek pracy. Proponowane przedmioty podstawowe są właściwe, przedmioty kierunkowe zawierają treści wymagane w minimum, a także przedmioty specyficzne powiązane z fizjografią, klimatologią, gospodarką surowcową itd. Treści te wskazują na specyfikę dydaktyczną Wydziału na którym prowadzony jest kierunek. Ponadto w programie realizowane są przedmioty w grupie „inne wymagania” oraz przedmioty spoza standardu. W łącznej liczbie godzin 58,6% stanowią ćwiczenia, konwersatoria i laboratoria. Pozytywnie należy ocenić propozycje prowadzenia proseminarium licencjackiego i stosunkowo duży wymiar godzin dla seminarium licencjackiego.

W ramach zajęć do wyboru na studiach I stopnia oprócz seminarium licencjackiego i języka obcego występują także ogólnouniwersyteckie wykłady do wyboru, do których studenci mają dostęp. Według standardów dla I stopnia studiów stacjonarnych zajęcia do wyboru powinny stanowić 351 godzin, a na ocenianym kierunku stanowią 320 godzin i obejmują wykłady ogólnouniwersyteckie, seminarium i proseminarium licencjackie oraz ćwiczenia terenowe dla studentów. Oznacza to konieczność pewnego poszerzenia oferty zajęć do wyboru. Przedmioty związane z tematyką planowania przestrzennego są realizowane w wystarczającym stopniu i zgodne ze standardem. W grupie tej znalazły się między innymi takie przedmioty jak propedeutyka projektowania, projektowanie urbanistyczne czy projektowanie wspomagane komputerem. Nasycenie treścią planistyczną i techniczną jest całkowicie wystarczające. Programy i plany na studiach niestacjonarnych są również poprawne (udział zajęć ćwiczeniowych sięga 52,6%, a liczba godzin do wyboru jest wystarczająca - na studiach niestacjonarnych liczba godzin do wyboru powinna sięgać 192 godzin, a na ocenianym kierunku wynosi 198 (przedmioty ogólnouniwersyteckie do wyboru, proseminarium i seminarium licencjackie).

Sekwencja przedmiotów na studiach I stopnia w kolejnych semestrach nie budzi większych wątpliwości. Wydaje się jednak, że niektóre z przedmiotów ogólnych, np. *ekonomika miast i regionów* powinny być realizowane wcześniej np. na II roku studiów w semestrze czwartym, a nie tak jak obecnie w ostatnim semestrze studiów. ***Mankamentem programu jest także brak przedmiotów do wyboru o charakterze kierunkowym.***

Programy studiów magisterskich II stopnia (4 semestry) z podziałem na dwie specjalności wystarczająco odzwierciedlają zaproponowane dla tych specjalności sylwetki absolwenta. Wymiar godzinowy przedmiotów podstawowych i kierunkowych, a także wymiar godzin pracowni i seminarium magisterskiego przekracza wymagania minimum i należy to ocenić pozytywnie. Na studiach stacjonarnych dla specjalności „*planowanie strategiczne rozwoju regionalnego i lokalnego*” łączna liczba godzin sięga 1153 (w tym 54,5% zajęć ćwiczeniowych), a dla specjalności „*urbanistyka i regionalistyka*” 1290 godzin (w tym 51,2% ćwiczeń). Liczba godzin do wyboru powinna wynosić minimum 202, a na ocenianych

specjalnościach wynosi 240 godzin (przedmioty ogólnouniwersyteckie, pracownia i seminarium magisterskie). Udział godzin zajęć do wyboru na studiach niestacjonarnych jest również wystarczający (dla każdej ze specjalności wynosi 154 godziny – przedmioty ogólnouniwersyteckie, proseminarium i seminarium magisterskie). Udział aktywnych form nauczania na studiach magisterskich jest całkowicie wystarczający.

Przedmioty związane z planowaniem przestrzennym w każdej ze specjalności zajmują wystarczającą ilość godzin.

Ramowe programy nauczania dla studiów niestacjonarnych obu specjalności różnią się od programów studiów stacjonarnych tylko wymiarem godzin (*planowanie strategiczne ...* 670 godzin; *urbanistyka ...* 746 godzin) i nie budzą wątpliwości. Udział zajęć ćwiczeniowych na studiach niestacjonarnych i jest nieco większy niż na studiach stacjonarnych. ***W żadnej specjalności nie proponuje się kierunkowych, bądź specjalnościowych zajęć do wyboru.*** Wybór ograniczony jest do wykładów ogólnouniwersyteckich w każdym z semestrów, seminarium magisterskiego i praktyki magisterskiej. Liczony według przyjętej formuły udział godzin do wyboru na studiach stacjonarnych sięga 238, a na niestacjonarnych 160 godzin (różnice między specjalnościami są w tym zakresie bardzo małe).

Zróżnicowanie między specjalnościami zapisane w charakterystyce sylwetki absolwenta jest w zasadzie odzwierciedlone w programie studiów. Przedmioty planistyczne na specjalności *planowanie strategiczne rozwoju regionalnego i lokalnego* mogłyby mieć mniejszy wymiar godzin niż na specjalności *urbanistyka i regionalistyka*. Odmienność między specjalnościami występuje już na poziomie przedmiotów kierunkowych (w specjalności *planowanie strategiczne ...* większy jest udział przedmiotów związanych z polityką regionalną), ale różnice te są słabo uwypuklone. Największe pojawiają się w grupie „przedmiotów realizowanych poza standardem nauczania”, których liczba dla specjalności *urbanistyka ...* jest bardzo duża. Różnice między specjalnościami według planów studiów i udostępnionych sylabusów można uznać za wystarczające.

Nie proponuje się wykładów w języku obcym na żadnym z poziomów studiów, stopień internacjonalizacji zajęć dydaktycznych jest niski (nie ma zajęć prowadzonych przez obcokrajowców w programach studiów).

1.4. Ocena systemu ECTS.

Punktacja ECTS zarówno na studiach I stopnia, jak i II stopnia w ramach poszczególnych specjalności nie budzi zastrzeżeń. Punktacja na studiach I stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych obejmuje 180 punktów ECTS, podział między grupami przedmiotów podstawowych, kierunkowych oraz innych wymagań jest prawidłowy. Liczba punktów prawidłowo uwzględnia wymiar godzin i udział pracy własnej studenta. Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia liczba punktów ECTS wynosi 120, a ich podział między poszczególne grupy przedmiotów i same przedmioty jest prawidłowy

1.5. Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej (z części studenckiej).

Na wizytowanym kierunku studenci mają zapewniony odpowiedni dostęp do informacji związanych z tokiem studiów, a także materiałów niezbędnych w procesie dydaktycznym. W budynku, na tablicach informacyjnych wywieszone są plany zajęć, informacje o zjazdach dla studentów studiów niestacjonarnych, pomocy materialnej czy programach studenckich

wymian międzynarodowych i krajowych. Struktura strony internetowej Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych zapewnia studentom czytelny i jasny dostęp do informacji dotyczących funkcjonowania Wydziału, godzin konsultacji i adresów mailowych nauczycieli akademickich. Dodatkowo, studenci mogą korzystać z serwisu studenckiego, na którym zamieszczane są informacje o zapisach na przedmioty, harmonogram sesji egzaminacyjnej, ogłoszenia dziekanatów, Samorządu i organizacji studenckich. Każdy student posiada również konto w Uczelnianym Systemie Obsługi Studenta (USOS), co ułatwia studentom dostęp do indywidualnych informacji związanych z tokiem studiów.

Prowadzony przez jednostkę system opieki naukowej i dydaktycznej należy ocenić pozytywnie.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

Udostępnione w trakcie wizytacji wzorce testów zaliczeniowych i pytań egzaminacyjnych dla wybranych przedmiotów pokazują, że sposoby weryfikacji etapowych osiągnięć pracy studentów są poprawne. Struktura ocen w letniej sesji egzaminacyjnej na poszczególnych formach studiów była wystarczająco zróżnicowana, a rozkłady ocen zbliżone do rozkładów normalnych. Jedynie oceny na studiach II stopnia niestacjonarnych wykazały przewagę ocen dobrych i bardzo dobrych. Warunki zaliczenia przedmiotów były obiektywne i wystarczająco wcześnie przekazane studentom.

Niektóre prace kontrolne (np. *historia urbanistyki*, studia licencjackie) były bardzo słabe, ogólnikowe, a jednocześnie nie doszukano się śladów ich sprawdzania przez prowadzącego. Prace kontrolne z innych przedmiotów nie budziły większych wątpliwości.

Analizowano także prace studentów (eseje) w ramach przedmiotu „Historia architektury i urbanistyki”. Ogólnie prace są wartościowe. Warto byłoby jednak zwrócić uwagę na sprawy warsztatowe przygotowania tekstów i podział treści (przypisy, powoływanie się na literaturę, etc.), bo właśnie sprawy warsztatowe były słabą stroną analizowanych esejów.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Przeprowadzona analiza przyczyn odsiewu studentów (niewielkie ubytki, np. studia stacjonarne licencjackie 6,7% skreśleń, studia II stopnia stacjonarne 5,5% skreśleń) jest wystarczająco wnikliwa i dobrze wyjaśnia przyczyny zmniejszenia się liczby studentów. Na studiach niestacjonarnych zarówno I, jak i II stopnia odsiew był minimalny.

2.3. Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych w tym zakresie, dotyczących m.in. zasad ustalania i wyboru tematów prac, wyboru opiekunów i recenzentów, przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz działań zapobiegającym patologiom, a także losowo wybranych prac dyplomowych.

Zasady dyplomowania (studia I i II stopnia) zostały jasno określone, a organizacja seminarium licencjackiego i magisterskiego nie budzi żadnych wątpliwości. Tematyka prac magisterskich i licencjackich mieści się w kanonie wiedzy z zakresu gospodarki przestrzennej. Liczba oferowanych proseminariów i seminariów jest wystarczająco

zróznicowana. W trakcie egzaminu magisterskiego zadawane są trzy pytania, niestety w niektórych przypadkach wszystkie one były bezpośrednio bądź pośrednio powiązane z tematyką pracy magisterskiej. W trakcie egzaminu licencjackiego w niektórych przypadkach zadawano tylko dwa pytania, ale wcześniej dyplomant prezentował również własny projekt. Sposób obliczania oceny końcowej nie budzi wątpliwości. Promotor pracy przed dopuszczeniem do egzaminu dyplomowego/magisterskiego składa oświadczenie o samodzielnym wykonaniu pracy przez studenta. Promotorzy najczęściej sprawdzają prace za pomocą systemu antyplagiatowego. Wydaje się jednak, że oświadczenie promotora o samodzielnności wykonania pracy przez dyplomanta jest całkowicie wystarczające.

Sposób przeprowadzania egzaminów dyplomowych na Wydziale nie budzi większych wątpliwości. Dotyczy to przede wszystkim prac licencjackich. W przypadku prac magisterskich pytania egzaminacyjne bardzo często dotyczyły tylko tematyki pracy. Większość przeglądanych prac można ocenić jako dobre lub bardzo dobre, a tylko jedna (oceniona na dst plus) była słabsza. W przypadku prac magisterskich należałoby zwrócić uwagę na większe zaangażowanie twórcze dyplomantów. Oceny recenzentów były adekwatne do wartości pracy (załącznik 3), jednakże zróznicowane pod względem sposobu oceny wartości recenzowanych prac.

Załącznik Nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

Efekty kształcenia (częstkowe i końcowe) na Wydziale są zgodne ze standardami kształcenia dla kierunku *gospodarka przestrzenna* i wynikają z realizowanego programu nauczania. Zakres zajęć praktycznych (ćwiczenia) oraz praktyk zawodowych i magisterskich, zarówno na studiach I, jak i II stopnia wydaje się być wystarczający dla osiągnięcia zakładanych kwalifikacji. Przyjęte rozwiązania na Wydziale są zgodne z aktualnie obowiązującym standardem kształcenia. Konieczne wydaje się jednak bardziej wnikliwe powiązanie realizowanych treści przedmiotów z kształtowanymi umiejętnościami według przygotowywanych Krajowych Ramach Kwalifikacji, zgodnie z założeniami Procesu Bolońskiego (powinny dla kierunku zostać wdrożone do roku akademickiego 2012/2013).

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

3.1. Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody i techniki kształcenia na odległość oraz technologie informatyczne, zakres i treść pracy własnej studenta, innowacyjność prowadzonych zajęć dydaktycznych, a także potrzeby osób niepełnosprawnych.

Stosowane metody dydaktyczne, wykłady problemowe i ćwiczenia aktywizujące zaangażowanie studentów, proseminaria licencjackie, ćwiczenia projektowe, możliwości wykorzystywania zbiorów kartograficznych i programów komputerowych **należy ocenić wysoko**. Przyjęte rozwiązania mobilizują studentów do własnej pracy, a metody oceny wiedzy i umiejętności są prawidłowe. Wartościowe zbiory biblioteczne, szczególnie zbiory kartograficzne oraz dostępność czasopism i elektronicznych baz danych ułatwiają pracę

własną studentów. Warunki lokalowe Wydziału utrudniają jednak dostęp do zajęć osobom niepełnosprawnym.

3.2. Ocena dostępności i jakości sylabusów

Studenci mają pełny dostęp do sylabusów poszczególnych przedmiotów drogą elektroniczną. Sylabusy zostały przygotowane prawidłowo. Wskazano w nich nie tylko wykaz tematów, opis przedmiotu i literaturę, ale także określono przewidywane efekty uczenia. W większości przedmiotów prowadzący określili zakres wiedzy jaką zdobywa student, wskazali umiejętności a także efekty kształtowania postaw. Wyjątkowo dokładnie podawane są w sylabusach kryteria oceniania studentów. **Znaczną część udostępnionych do oceny sylabusów można traktować jako wzorcowe.** W procesie doskonalenia oferty kształcenia w przyszłości należy dokładniej sprawdzić i wyeliminować niebezpieczeństwo powtarzania się niektórych treści w poszczególnych przedmiotach. Przedmioty te wskazano podczas wizytacji.

Organizowane w ramach zajęć dla kierunku *gospodarka przestrzenna* (stacjonarne i niestacjonarne) ćwiczenia terenowe zostały również bardzo dokładnie opisane w sylabusie, a sposób ich przeprowadzenia i zaliczenia nie budzi wątpliwości.

W dyskusji studenci pozytywnie ocenili jakość i dostępność sylabusów. Treści poszczególnych przedmiotów w sylabusach wykazują wystarczające powiązanie z treściami grup przedmiotów podstawowych i kierunkowych przewidywanych w standardzie kształcenia dla kierunku studiów *gospodarka przestrzenna* I i II stopnia.

3.3. Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk

Zgodnie ze standardami kształcenia dla kierunku *gospodarka przestrzenna* na Wydziale realizuje się praktyki zawodowe (studia stacjonarne I stopień, praktyki w gminie – 120 godzin, na II stopniu praktyki magisterskie – 88 godzin). Na studiach niestacjonarnych student odbywa praktykę w miejscu swojej pracy. Organizacja praktyk nie budzi wątpliwości. Zasady odbywania praktyk zawodowych są jasno określone, a Pełnomocnik Dziekana ds. Praktyk zalicza studentowi praktykę na podstawie sprawozdania przygotowanego zgodnie z ustaleniami dla kierunku studiów. Udostępniony przez Pełnomocnika wykaz instytucji, w których studenci odbywali praktykę indywidualną w roku akademickim 2009/2010 pokazał, że były to zarówno urzędy gmin, instytucje regionalne i centralne (np. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego) oraz sporadycznie przedsiębiorstwa. Sposób zaliczania praktyk nie budzi wątpliwości.

3.4. Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy oraz obsada i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów).

Rozkład zajęć na studiach stacjonarnych dla I, jak i II stopnia nie wymaga specjalnych poprawek i nie wykazuje nadmiernego obciążenia studentów w określonych dniach poza nielicznymi wyjątkami. Zajęcia są w niektórych przypadkach blokowane w układy dwugodzinne, dana grupa ma zajęcia co dwa tygodnie. Pewne wątpliwości budzi jednak organizacja zajęć („wprowadzenie do pracy naukowo-badawczej”) dla jednej z grup na studiach magisterskich w późnych godzinach wieczornych – do 20.00 (we wtorki). Zajęcia na

studiach stacjonarnych powinny kończyć się do godziny 19.00. Ponadto wykładowca, który prowadzi te zajęcia rozpoczyna pracę we wtorek o godz. 9.45 a kończy o 20.00. Tak duża ich koncentracja może być niekorzystna dla jakości prowadzonych zajęć

Na studiach niestacjonarnych zjazdy organizowane są w godzinach popołudniowych w piątki (I rok), a głównie w soboty i niedziele. W piątki w późnych godzinach wieczornych od 17.15 do 20.30 na studiach niestacjonarnych I stopnia odbywa się *lektorat z języka angielskiego*. W podobnych godzinach zaplanowano również zajęcia z „Zarządzania strategicznego”.

Zajęcia sobotnie rozpoczynają się od godz. 8.30 i w niektórych przypadkach trwają do 20.15. Tak długi czas trwania zajęć w soboty i ich zblokowanie może być uciążliwe dla studentów. Zajęcia w niedzielę kończą się zdecydowanie wcześniej.

W celu zmniejszenia zblokowania zajęć można rozważyć propozycje dodatkowego zjazdu dla studentów niestacjonarnych.

Liczba egzaminów i zaliczeń końcowych na ocenę w poszczególnych semestrach nie jest nadmierna (liczba egzaminów nie przekracza 5). Rozkład egzaminów i zaliczeń w poszczególnych semestrach pozwala studentom właściwie przygotować się do sesji.

3.5. Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Przeprowadzone hospitacje (załącznik 4), dyskusje ze studentami oraz rozmowy z pracownikami prowadzącymi zajęcia w trakcie wizytacji pozwalają pozytywnie ocenić jakość prowadzonych zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Wnioski

Przyjęta koncepcja kształcenia dla kierunku *gospodarka przestrzenna* i jej realizacja na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych UW zarówno na studiach I, jak i II stopnia jest prawidłowa i wyraźnie powiązana z obowiązującymi standardami kształcenia dla tego kierunku. Na studiach licencjackich nie wyodrębnia się specjalności, ale postępowanie takie jest dopuszczalne i w tym przypadku należy je ocenić pozytywnie. Przyjęte dwie specjalności na studiach magisterskich są wystarczająco odrębne i kształtują właściwie określone kwalifikacje.

Pewnym mankamentem przyjętego programu studiów jest brak udziału zajęć do wyboru w grupie przedmiotów kierunkowych oraz brak propozycji zajęć prowadzonych w języku obcym, a także udziału w zajęciach specjalistów z praktyki.

Organizację procesu dydaktycznego należy ocenić pozytywnie.

Jakość materiałów dydaktycznych, dostępność do sylabusów i programów studiów, zasady kontrolowania postępów w nauce nie budzą wątpliwości.

Poziom prac licencjackich i magisterskich należy ocenić pozytywnie. Tematyka prac mieści się w kanonie kierunku studiów. Należałoby zwrócić jednak uwagę na większe zaangażowanie twórcze dyplomantów. Pewnych zmian wymaga system recenzowania prac i przebiegu egzaminów dyplomowych, zwłaszcza w przypadku prac magisterskich.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia

System zapewnienia jakości kształcenia Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych UW został bardzo szczegółowo scharakteryzowany w Raporcie Samooceny. Zasady i procedury kontroli jakości procesu dydaktycznego zostały przyjęte uchwałą Rady Wydziału w dniu 24.06.2008 i obowiązują od października 2008 r. Na Wydziale funkcjonuje Wydziałowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na ocenianym Wydziale zawiera wszystkie niezbędne elementy zapewniające utrzymanie i poprawianie jakości kształcenia. Dobrze określono cele wprowadzenia zasad i procedur kontroli jakości procesu dydaktycznego. Określono też pięć podstawowych sposobów, które mają zapewnić doskonalenie jakości kształcenia.

Najważniejszym elementem wewnętrznego systemu są ankiety przygotowywane w końcowej fazie każdego semestru przez uczelnianą *Pracownię Ewaluacji Jakości Kształcenia*. Udostępniony kwestionariusz ankiety nie budzi wątpliwości, a zaproponowane pytania (13) są wystarczająco wnikliwe. Z wynikami ankiet zapoznaje się Prodziekan ds. studenckich, a następnie przekazuje je kierownikowi jednostki, w której realizowano oceniane przedmioty. Prodziekan sporządza też graficzne przedstawienie wyników ankiety (histogram), wyróżniając w nim wynik uzyskany przez daną osobę. Materiał przygotowany z ankietyzacji stanowi ważny element okresowej oceny pracownika dydaktycznego. Wyniki semestralnej ankiety są przekazywane Zarządowi Samorządu Studentów.

W systemie przyjmuje się, że ważną sprawą jest przestrzeganie odpowiednich norm przy korzystaniu z cudzego dorobku. Każdy z opiekunów prac magisterskich i licencjackich jest zobowiązany sprawdzić ich treść w systemie „plagiat.pl” i złożyć przed dopuszczeniem do egzaminu dyplomowego odpowiednie oświadczenie.

Zgodnie z przyjętymi zasadami dokonuje się przeglądów sylabusów przynajmniej co dwa lata. Każdy z prowadzących zajęcia zobowiązany jest jednak przygotowywać coroczną aktualizację treści sylabusu dla danego przedmiotu. Weryfikacji sylabusów może dokonywać też powołany przez Dziekana kierownik specjalności. Dostępność studentów do sylabusów i materiałów dydaktycznych jest wystarczająca.

System przewiduje możliwość hospitacji zajęć dydaktycznych przez Dziekana oraz bezpośrednich przełożonych osób prowadzących zajęcia.

W systemie jakości kształcenia i w badaniach ankietowych nie przewidziano pytań dotyczących oceny prac jednostek administracyjnych (dziekanat, biblioteka itd.).

Ważnym elementem systemu oceny zajęć są coroczne wyróżnienia – *Azymuty* w różnych kategoriach przyznawane przez studentów dydaktykom w czasie tzw. *Regionaliów*. Mogą to być wyróżnienia najlepszych wykładów na poszczególnych kierunkach i latach studiów. Podejście takie jest stosowane również w niektórych innych uczelniach w Polsce i należy je ocenić pozytywnie.

System zakłada analizę opinii pozyskiwanych od pracodawców. Nie udało się jednak wyjaśnić czy opinie te, a także funkcjonowanie Biura Karier były powiązane z korektami planów studiów.

Stosowany system informacyjny w zakresie dydaktyki - informacje o ofercie kształcenia stosowany, procedurach postępowania, praktykach zawodowych, warunkach zaliczenia i planach studiów seminariach magisterskich i licencjackich itd. - są wystarczające.

2. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni (z części studenckiej).

Jak wspomniano w wizytowanej jednostce jednym z elementów wewnętrznego systemu podnoszenia jakości kształcenia są przeprowadzane wśród studentów okresowe badania dotyczące oceny nauczycieli akademickich. Proces ten odbywa się w formie anonimowych ankiet.

Według opinii studentów (studenci studiów niestacjonarnych) wypełniane przez nich ankiety dotyczyły oceny jedynie kilku prowadzących, podczas gdy większość nauczycieli nie była przez nich oceniana. Studenci nie mają świadomości w jakim celu przeprowadzany jest proces ankietyzacji. Zdaniem studentów dokładne określenie udziału i roli studentów w procesie oceny nauczyciela akademickiego oraz ujawnienie wyników ankietyzacji miałyby znaczący wpływ na poprawę jakości kształcenia. Dodatkowo studenci wypełniają elektroniczne ankiety dostępne w systemie USOS, dotyczące ogólnej oceny warunków studiowania na Uczelni.

Według przedstawicieli Wydziałowego Samorządu Studentów, wyniki ankietyzacji przeprowadzanej wśród studentów są przedstawiane na posiedzeniach Rady Wydziału i Komisji Dydaktycznej. Dystrybucję ankiet przeprowadza Samorząd Studencki wspólnie ze starostami poszczególnych lat. Studenci zgodnie stwierdzili, że proces ankietyzacji na wizytowanym kierunku jest prowadzony od niedawna, stąd trudno ocenić wpływ ankietyzacji studentów na efektywność i skuteczność wprowadzonej przez Władze Wydziału, procedury kontroli jakości procesu dydaktycznego.

2.2. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia przedstawione są pokrótce w części IV pkt 5 niniejszego Raportu.

Wnioski

Zasady konstrukcji Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i ich wdrażania na Wydziale do praktyki, przyjęte zasady i procedury kontroli procesu dydaktycznego należy ocenić pozytywnie, m.in. wyniki badań ankietowych nt. jakości prowadzonych zajęć są wykorzystywane do okresowej oceny pracowników i przekazywane do wiadomości Samorządu Studenckiego.

W obecnej formie System funkcjonuje od października 2008 roku, w tym okresie zostały dokonane minimalne korekty. W następnych latach należy zapewnić badania opinii absolwentów kierunku (np. 2-3 lata po skończeniu studiów), warto też zwiększyć udział opinii pracodawców w ocenie programów studiów.

Część IV. Nauczyciele akademicy

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Tabela nr 3. Liczba nauczycieli akademickich jednostki

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	12	8 (2)	2 (-)	-	2
Doktor habilitowany	18	15 (4)	2 (-)	-	1
Doktor	74	36 (1)	37 (10)	1	-
Pozostali	3	-	3	-	-
Razem	107	59 (7)	44 (10)	1	3

* w nawiasie podano dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych przez Zespół do minimum kadrowego.

Źródło: Raport Samooceny oraz dokumentacja otrzymana podczas wizytacji.

Nauczyciele akademicy Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych zatrudnieni są na podstawie mianowania (55,1%) i umowy o pracę (41,1%) w UW jako podstawowym miejscem pracy. Udział nauczycieli akademickich z tytułem naukowym profesora i stopniem naukowym doktora habilitowanego w ogólnej liczbie nauczycieli Wydziału wynosi 28,0%, to bardzo mocna strona Wydziału.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku (w nawiasie).

Tabela nr 4. Stopnie i tytuły naukowe

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2006	4 (2)	3 (2)	
2007	3 (3)	1 (1)	1 (1)
2008	5 (5)	2 (1)	
2009	4 (2)	1	
2010	3 (1)	1	
Razem	19 (13)	8 (4)	1 (1)

Źródło: Raport Samooceny oraz dokumentacja otrzymana podczas wizytacji.

Na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych następuje systematyczny rozwój kadry naukowej, bowiem 13 osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku uzyskało w okresie ostatnich 5 lat stopień naukowy doktora, a 4 osoby stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 1 osoba tytuł naukowy profesora. W obecnym roku akademickim nastąpi wzmocnienie stanu kadrowego Wydziału, ponieważ: 3 rozprawy doktorskie skierowano do recenzji, 1 rozprawa habilitacyjna oczekuje na recenzję, dwa wnioski o nadanie tytułu naukowego profesora znajdują się w Kancelarii Prezydenta.

Polityka kadrowa jest ukierunkowana na rozwój własnej kadry naukowo-dydaktycznej. Tworzenie sprzyjających warunków dla realizacji projektów badawczych (badania własne, projekty badawcze, programy finansowane ze środków UE, wyjazdy zagraniczne), to efektywne działania. Aktualnie realizowana polityka kadrowa jest mocną stroną Wydziału, podnoszącą jego pozycję.

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku

- formalno-prawnych

W Dziale Spraw Pracowniczych znajdują się aktualne oświadczenia wszystkich nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *gospodarka przestrzenna* w Uniwersytecie Warszawskim (Wydział Geografii i Studiów Regionalnych), które zostały podpisane na początku roku akademickiego.

Zgodnie z informacjami zawartymi w oświadczeniach nauczycieli akademickich wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby spełniają warunek określony w art. 9 pkt. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, tzn. stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie.

Warunek określony w § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144 poz. 1048, z późn. zm.), spełnią wszystkie wyżej wymienione osoby, tj. są zatrudnione w Uczelni na podstawie mianowania lub umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego.

Wyżej wymienione osoby (poza jednym pracownikiem) spełnią również warunek określony w § 8 ust. 3 ww. rozporządzenia, tj. prowadzą osobiście na kierunku *gospodarka przestrzenna*, co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicku) oraz co najmniej 90 godzin (doktorzy).

- merytorycznych

Wydział Geografii i Studiów Regionalnych w Warszawie dla kierunku *gospodarka przestrzenna* zgłosił do minimum kadrowego 18 pracowników, w tym 6 osób w grupie profesorów i doktorów habilitowanych i 12 w grupie doktorów. Po zapoznaniu się z przedłożonym wykazem dorobku naukowego 6 samodzielnych pracowników naukowych zakwalifikowano do minimum kadrowego w zakresie ocenianego kierunku. Spośród 12 zgłoszonych doktorów do minimum kadrowego w zakresie ocenianego kierunku zostało zakwalifikowanych 10, w dziedzinie związanej z ocenianym kierunkiem studiów 1 doktor, 1 doktora nie zaliczono (nie posiada stosownego obciążenia dydaktycznego). **W tej sytuacji wymagania dotyczące minimum kadrowego dla studiów I i II stopnia na kierunku *gospodarka przestrzenna* są spełnione (z nadwyżką w grupie doktorów).**

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *gospodarka przestrzenna*, do liczby studentów na tym kierunku **jest spełniony** (nie może być mniejszy niż 1:180 - § 11 pkt 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz. 1048, z późn. zm.)). Proporcje kształtują się tak jak poniżej.

Liczba nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na ocenianym

kierunku studiów *gospodarka przestrzenna* – 17.

Liczba studentów ocenianego kierunku studiów – 452.

Relacje wymagane przepisami prawa

dla ocenianego kierunku studiów – 1:180.

Relacje w ocenianej jednostce – 1:26.

Średnio na 1 nauczyciela (z minimum kadrowego) przypada więc średnio 26 studentów (według stanu na dzień 20.10.2010 r.).

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Na podstawie dokumentów przedłożonych przez Władze Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych, dotyczących obsady zajęć dydaktycznych w semestrze zimowym i letnim roku akad. 2010/2011 na kierunku *gospodarka przestrzenna* można sformułować następujące spostrzeżenia:

- w procesie dydaktycznym na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia wszystkie wykłady prowadzone są przez samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych lub nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora,
- jeśli chodzi o zgodność prowadzonych zajęć dydaktycznych przez poszczególnych nauczycieli z ich specjalizacją i dorobkiem naukowym, to generalnie nie ma sytuacji wskazującej na występowanie rozbieżności; fakt ten został stwierdzony na podstawie przedłożonego wykazu dorobku naukowego nauczycieli zaliczonych do minimum kadrowego (18 osób) i przedłożonego dorobku pozostałych osób prowadzących zajęcia (4 profesorów, i 3 doktorów habilitowanych).

Dorobek naukowy zdecydowanej większości pracowników naukowo-dydaktycznych z lat 2006-2009 jest wyróżniający, co wymiennie przekłada się na jakość procesu dydaktycznego.

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

W spotkaniu z nauczycielami akademickimi poruszane były dwie kwestie – funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz metody oceny efektów kształcenia, zwłaszcza jeśli chodzi o egzamin dyplomowy. Pracownicy Wydziału zwracali uwagę, że trudności w opracowaniu i funkcjonowaniu systemu mogą wynikać ze sprzeczności interesów grup interesariuszy, np. wprowadzenie nowych metod kształcenia na studiach niestacjonarnych nie zawsze uzyskuje aprobatę studentów. W sprawach dotyczących konkretnych rozwiązań zwrócono m.in. uwagę na konieczność umiędzynarodowienia

Uczelni, zwłaszcza na kształcenie studentów obcokrajowców, jako wykładnika jakości kształcenia.

Nauczyciele akademicki podkreślali także rolę, jaką odegra wprowadzenie Ram Kwalifikacyjnych w podniesieniu jakości kształcenia, przede wszystkim, poprzez możliwości większej elastyczności w kształtowaniu kwalifikacji absolwenta.

Dyskusja na temat procedur i metod oceny efektów kształcenia pokazała zróżnicowanie poglądów środowiska akademickiego w tym zakresie. Dyskutowano przede wszystkim o roli egzaminu licencjackiego i magisterskiego – tj. o tym, jaki zakres sprawdzianu wiedzy powinny te egzaminy reprezentować. Co do egzaminu licencjackiego, to zdecydowanie przeważał pogląd, że procedury losowania pytań (1-2) z zagadnień wcześniej przedstawionych studentom i dających możliwość sprawdzenia całokształtu wiedzy uzyskanej podczas studiów są zasadne.

W przypadku egzaminu magisterskiego, często odnoszącego się – w przypadku kierunku *gospodarka przestrzenna* – do zrealizowanego przez studenta projektu, promotor i recenzent powinien decydować o obszarach wiedzy, która ma być sprawdzana podczas egzaminu magisterskiego sprawdzona. Wydaje się więc, że przyjmowanie standardowych rozwiązań w zakresie egzaminu magisterskiego nie jest celowe.

Prezentowane były rozbieżne stanowiska w kwestii doboru recenzenta. Mianowicie, jeśli promotorem pracy (licencjackiej bądź magisterskiej) jest doktor, to czy zasadne jest, aby recenzentem był też doktor. Taka praktyka jest stosowana na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych. Członkowie Zespołu oceniającego stoją na stanowisku, iż z punktu widzenia rangi egzaminu dyplomowego recenzentem pracy powinien być w tym przypadku samodzielny pracownik naukowy.

Za istotne zostało uznane przestrzeganie zbieżności tematów prac z kierunkiem studiów. Należy odchodzić od tematów opisowych na rzecz tematów związanych z praktyką gospodarczą, w których wykorzystywane są materiały empiryczne.

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich

Wszystkie teczki osobowe pracowników są podzielone na części A, B i C. Sprawdzone teczki zawierają dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy oraz przebiegu zatrudnienia – zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286, z późn. zm.). Dokumenty te są ponumerowane. W teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia lekarskie, zaś wskazani do minimum kadrowego nauczyciele akademicki odbyli szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

W teczkach osób stanowiących minimum kadrowe zatrudnionych w Uniwersytecie Warszawskim na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych przed wejściem w życie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym brak jest aneksów do aktów mianowania lub umów o pracę, na mocy których dostosowano dokumenty dotyczące nawiązania stosunków pracy do brzmienia tej ustawy, zgodnie z art. 264 ust. 8. Brak w nich bowiem informacji o Uczelni – Uniwersytecie Warszawskim stanowiącym dla nich podstawowe lub dodatkowe miejsce pracy. W aktualnie zawieranych umowach o pracę oraz aktach mianowania taka informacja już się znajduje.

Wnioski

Polityka kadrowa na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych jest bardzo efektywna, sprzyjająca tworzeniu przyjaznych warunków dla rozwoju naukowego pracowników (m.in. poprzez granty badawcze, badania własne, programy finansowane ze środków UE, kontakty i wyjazdy zagraniczne). Polityka ukierunkowana na rozwój własnej kadry przynosi wymierne skutki dla kierunku *gospodarka przestrzenna* pozytywnie wpływając na stan samodzielnej kadry naukowej jak i pomocniczych nauczycieli. Wymagania kadrowe są spełnione w odniesieniu do studiów na poziomie I i II stopnia. Obsada zajęć dydaktycznych nie budzi zastrzeżeń.

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa

1. Ocena działalności naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem badań związanych z ocenianym kierunkiem studiów, a także ich finansowania, uzyskiwanych grantów i systemu wspierania rozwoju własnej kadry. Ocena dorobku wydawniczego i wdrożeniowego. Nagrody za wyniki w pracy naukowej.

Wydział Geografii i Studiów Regionalnych prowadzi prace badawcze, które dotyczą: zmian w przestrzeni społeczno-gospodarczej kraju i ich uwarunkowań, w tym przyrodniczych, rozwoju lokalnego i regionalnego, rozwoju zrównoważonego, globalistyki, przemian ekonomicznych i demograficznych w różnych regionach świata (w tym w krajach rozwijających się), powiązań gospodarczych i procesów społecznych zachodzących w Polsce z procesami w innych regionach świata. Zajmuje się rozwojem nowoczesnych technik teledetekcyjnych i geoinformacyjnych w badaniach przestrzennych. Rozwija badania z zakresu kartografii tematycznej, zasad redakcji map, tworzenia map z danych cyfrowych. Wydział ma własne laboratorium geochemiczne, prowadzi także stacjonarne badania we własnej stacji terenowej położonej nad Jeziolem Włocławskim w Murzynowie k. Płocka.

Rzeczywisty rozwój własnej kadry naukowej jest wspierany środkami na badania własne (BW). Podział środków BW odbywa się na podstawie indywidualnych wniosków podlegających zasadzie konkursu, w którym biorą udział doktoranci. Badania naukowe są realizowane głównie w oparciu o środki zewnętrzne pozyskiwane w postaci grantów krajowych (promotorskich i badawczych).

Wydział współpracuje (udział we wspólnych tematach badawczych, wspólne publikacje) m.in. z Politechniką Warszawską, SGGW w Warszawie, Uniwersytetem Wrocławskim i Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu, Uniwersytetem Łódzkim, Uniwersytetem Śląskim, Politechniką Białostocką, Wyższą Szkołą Przymierza Rodzin w Warszawie. Dużą rolę odgrywa współpraca z Instytutem Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN. Ponadto Wydział ma duży wkład w rozwój kadry naukowej innych jednostek geograficznych w Polsce (Kielce i Słupsk).

Wydział uczestniczy w konsorcjum 7 ośrodków geograficznych oraz Polskiego Towarzystwa Geograficznego, przygotowujących w Polsce Konferencję Regionalną Międzynarodowej Unii Geograficznej w 2014 r.

Pracownicy naukowcy swoje zaangażowanie badawcze potwierdzają znaczącą [liczbą](#) publikacji naukowych (artykułów, referatów i monografii). W ciągu roku pracownicy publikują ok. 250-350 prac. Na szczególne wyróżnienie zasługują publikacje zwarte wydawane za granicą oraz w PWN, Wydawnictwach Uniwersytetu Warszawskiego i WGSR.

W latach 2007-2010 pracownicy opublikowali ponad 30 książek. Wśród nich należy w sposób szczególny podkreślić prace zawierające wyniki badań zrealizowanych w ramach współpracy Wydziału z naukowym środowiskiem międzynarodowym.

Załącznik Nr 5 – Wykaz publikacji zwartych pracowników naukowych WGSR za lata 2007-2010.

Uprawiane kierunki badawcze wzajemnie się wspomagają, co uwidocznia się w interdyscyplinarnych przedsięwzięciach naukowych podejmowanych przez wewnętrznie tworzone zespoły badawcze. Wymierne efekty (por. załącznik 5b i 6) działalności naukowej, jak i współpracy międzynarodowej znajdują swoje odzwierciedlenie w:

- publikacjach (krajowych i zagranicznych),
- organizowanych konferencjach naukowych,
- pozyskiwanych grantach na działalność naukowo-badawczą,
- nakładach na badania własne.

Działalność naukowo – badawcza pracowników Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych jest ściśle związana nie tylko z ich indywidualnym rozwojem naukowym, ale również z procesem dydaktycznym prowadzonym na kierunku *gospodarka przestrzenna*. Treści kształcenia są powiązane z tematyką badań szczególnie w zakresie przedmiotów kierunkowych, specjalizacyjnych i specjalnościowych prowadzonych na studiach pierwszego i drugiego stopnia.

Działalność naukową Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych należy ocenić wysoce pozytywnie.

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych.

W ramach wizytowanego kierunku funkcjonuje Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej Spatium. Koło naukowe, organizując przedsięwzięcia, korzysta ze środków finansowych pochodzących z Rady Konsultacyjnej ds. Studenckiego Ruchu Naukowego, działającej przy Prorektorze ds. studenckich UW, dodatkowo część projektów realizowanych było przy wsparciu instytucji państwowych. Koło naukowe nie korzysta ze środków pochodzących od Władz Dziekańskich, po części z powodu braku wiedzy członków Koła o możliwości pozyskania środków wydziałowych. Od strony merytorycznej Koło może liczyć na pomoc pracowników naukowo – dydaktycznych.

Do głównych przedsięwzięć Koła Naukowego należy realizowanie projektów mających na celu wykorzystanie zdobytej wiedzy teoretycznej w praktyczny sposób, głównie poprzez organizowanie wyjazdów terenowych, warsztatów i konferencji naukowych. W ramach wyjazdów zagranicznych studenci prowadzili badania m.in. w Maroku, Gruzji, Azerbejdżanie. Dzięki zaangażowaniu opiekuna i pomocy innych nauczycieli akademickich raporty z przeprowadzonych badań będą opublikowane w Rocznikach Studenckiego Ruchu Naukowego UW. Studenci podkreślają, iż część wykładowców z własnej inicjatywy proponuje możliwość udziału studentów w projektach badawczych. Studenci angażują się również w przedsięwzięcia realizowane przez inne organizacje studenckie działające na wizytowanym Wydziale.

Wszystko to prowadzi do stwierdzenia, że **studencki ruch naukowy rozwija się bardzo prężnie**. Władze Wydziału zapewniają odpowiednie warunki lokalowe pozwalające na funkcjonowanie organizacji. Działalność kół naukowych należy ocenić wyróżniająco.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej*.

Wydział Geografii i Studiów Regionalnych utrzymuje kontakty z kilkudziesięcioma ośrodkami zagranicznymi. Współpraca zagraniczna w większości przypadków jest finansowana z budżetów zainteresowanych jednostek Wydziału, a decyzje o kierunkach i formach współpracy są zdecentralizowane. Zakres i natężenie współpracy z różnymi ośrodkami są zróżnicowane i ulegają zmianom.

Współpraca z zagranicą obejmuje różne formy. Należą do nich m.in.:

- realizacja wspólnych tematów badawczych (także prace magisterskie i doktorskie);
- organizacja konferencji i sympozjów naukowych (przykład: seminaria polsko-czesko-słowackie, organizowane co 2 lata, skupiające już obecnie naukowców z kilkunastu ośrodków, także z Austrii), odbyły się ostatnio w latach 2007, 2009;
- wyjazdy studyjne pracowników i studentów (głównie w ramach międzynarodowych programów wymiany m.in. Uniwersytet Karola, Autonomiczny Uniwersytet Stanu Meksyk);
- wykłady *visiting professor*: Gerd Kohlhepp (Niemcy), Jeffrey Henderson i Robert Atkinson (Wlk. Brytania) i inni;
- badania terenowe z udziałem pracowników i studentów (Uniwersytet Mohameda V, Uniwersytet I. Franko we Lwowie, Uniwersytet Ateński, Uniwersytet w Lipsku, Uniwersytet Humboldta w Berlinie);
- warsztaty i szkoły letnie (np. Uniwersytet w Goeteborgu);
- wspólne publikacje naukowe;
- wymiana informacji, publikacji i materiałów źródłowych.

Seria *Miscellanea Geographica*, swego rodzaju wizytówka Wydziału, jest wydawana co dwa lata z okazji kongresów i konferencji regionalnych Międzynarodowej Unii Geograficznej (t. 12 wydany w 2006r., t. 13 - 2008 i t.14 - 2010).

Pracownicy Wydziału są członkami Międzynarodowej Unii Geograficznej (prof. A. Lisowski, dr I. Łęcka), Europejskiego Stowarzyszenia Badań Miast (European Urban Research Association; członkiem stowarzyszenia jest Wydział, przewodniczącym – dr hab. P. Swianiewicz, prof. UW), Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN (członkiem jest dr hab. W. Dziemianowicz), Europejskiej Rady Badań Społecznych Ameryki Łacińskiej, Międzynarodowej Asocjacji Ekologii Krajobrazu, Narodowego Komitetu Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej, Europejskiego Stowarzyszenia Laboratoriów Teledetekcji, Międzynarodowego Stowarzyszenia Nauk Hydrologicznych,

Do ważnych osiągnięć Wydziału należy też także zaliczyć:

- obecność zagranicznych doktorantów na studiach doktoranckich (Białoruś, Irak, Iran, Łotwa);

* W opisie niniejszym wykorzystano fragmenty Raportu Samooceny ze s. 35, 36.

- doktorat co-tutelle 2009 (obroniony w Warszawie, ale równocześnie będący doktoratem francuskim).

Tabela nr 5. Liczba studentów kierunku uczestniczących w wyjazdach programu ERASMUS

Rok akademicki	Liczba wyjeżdżających	Liczba przyjeżdżających
2005/2006	6	1
2006/2007	6	1
2007/2008	9	2
2008/2009	11	3
2009/2010	13	4

Źródło: Raport Samooceny, s. 36.

W miarę regularnie odbywa się także wymiana pracowników z ośrodkami geograficznymi uniwersytetów w Moskwie, Pradze, Bratysławie i Meksyku. Uwzględniając wszelkie formy wymiany w ciągu roku rejestrowanych jest ponad 100 wyjazdów pracowników za granicę i nieco mniej przyjazdów gości.

Na Wydział Geografii i Studiów Regionalnych w celach dydaktycznych przyjeżdżają corocznie profesorowie i akademicy z zagranicy realizując wykłady fakultatywne oraz uczestniczą w konferencjach i seminariach naukowych. Wykłady te jednak nie są prowadzone na kierunku *gospodarka przestrzenna*.

Naukowa współpraca międzynarodowa stanowi mocną stronę Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych.

Stopień umiędzynarodowienia działalności Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych w zakresie badań naukowych, organizacji konferencji międzynarodowych jest większy niż w zakresie dydaktyki. Ten ostatni uznać można za ledwie jako wystarczający, choć Wydział utrzymuje kontakty z kilkudziesięcioma ośrodkami zagranicznymi. W zakresie dydaktyki w ramach realizowanych wspólnych tematów badawczych przewidziano możliwość przygotowywania tematów prac magisterskich i doktorskich oraz wyjazdy studyjne i badania terenowe, w których mogą brać udział także studenci. Liczba studentów uczestniczących w wyjazdach programu ERASMUS w latach 2005-2010 wzrastała obejmując w poprzednim roku akademickim 13 studentów (na ogólną liczbę studiujących na kierunku *gospodarka przestrzenna* I i II stopnia 318 studentów stacjonarnych i 134 niestacjonarnych). **Formalna wymiana międzynarodowa studentów jest więc stosunkowo niewielka.**

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

Wnioski

Działalność naukowo-badawcza jest mocną stroną Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych. Duże zaangażowanie w zakresie nawiązywania współpracy z otoczeniem (w skali krajowej i międzynarodowej) znajduje swoje przełożenie m.in. w organizowanych konferencjach i sympozjach naukowych oraz realizowanych opracowaniach na rzecz praktyki gospodarczej. Realizowany zakres badań własnych jest rozległy. Działalność wydawnicza zasługuje na wysoką ocenę. Wymiana międzynarodowa nauczycieli akademickich jest

szeroka. Należałoby stworzyć studentom możliwości uczestniczenia w wykładach prowadzonych w językach obcych, a także rozszerzyć wymianę w ramach międzynarodowych programów studenckich.

Część VI. Baza dydaktyczna*.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Baza dydaktyczna będąca w dyspozycji Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych jest dostosowana (z punktu widzenia wyposażenia i powierzchni) do potrzeb dydaktycznych ocenianego kierunku. Na strukturę tej bazy składają się m.in.:

- 3 sale wykładowe (z liczą miejsc: 120, 70, 60) – łączna powierzchnia 354 m²,
- 11 sal ćwiczeniowych (ze zróżnicowaną liczbą miejsc 12 – 30) – łączna powierzchnia 398 m²,
- 8 pracowni (ze zróżnicowaną liczbą miejsc 6 – 15) – łączna powierzchnia 236 m².

Ponadto jest stosowne zaplecze administracyjne (dziekanat, gabinety dziekańskie). Samorząd Wydziału i Koła Naukowe posiadają własne pomieszczenia. Wszystkie sale dydaktyczne są przystosowane do wykorzystywania w procesie dydaktycznym najnowszych technik audiowizualnych. W Uczelni jest zapewniony dla studentów bezprzewodowy dostęp do Internetu.

Wydział Geografii i Studiów Regionalnych dysponuje pięcioma pracowniami komputerowymi. Są one dostosowane do specyfiki zajęć dydaktycznych ocenianego kierunku.

Tabela nr 6. Pracownie komputerowe na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych

	Pracownie (nr pomieszczenia)	Liczba miejsc	Powierzchnia (m ²)	Uwagi
1	8	15	34,0	Pracownia komputerowa - GIS
2	108	14	53,0	Pracownia komputerowa - ogólna
3	211	10	45,0	Pracownia komputerowa - ogólna
4	20a	6	15,6	Pracownia komputerowa – kartograficzna
5	206	6	16,0	Pracownia komputerowa – teledetekcji
	Ogółem	51	136,6	

Źródło: Raport Samooceny, s. 30.

Wydział dysponuje licencjami na wiele programów komputerowych wykorzystywanych w na potrzeby kształcenia i pracy badawczej. M.in. oprogramowaniami: ArcGIS; AutoCad; DRISI; STATISTICA; MapInfo, SPSS.

W 2010 r. dokonano modernizacji sieci komputerowej Wydziału, którą zarządza Rada Użytkowników. Obecnie Wydział dysponuje własną siecią komputerową (ok. 170 komputerów) objętą domeną internetową (www.wgsr.uw.edu.pl) oraz fizycznie pięcioma serwerami: dwoma z systemem operacyjnym RedHAT 5.0 i jednym Ubuntu-Linux (spełniającym rolę firewall'a i bramy) oraz dwoma serwerami z zainstalowanymi systemami Windows 2008 Server. Prowadzone są prace w kierunku rozwoju zarówno wirtualizacji usług sieciowych jak i komputerów. Aktualnie działa kilkanaście serwerów wirtualnych usług

* W opisie niniejszym wykorzystano fragmenty Raportu Samooceny ze s. 30.

internetowych WWW i wdrożono 3 dodatkowe serwery wirtualne (na bazie technologii hyper-v Windows 2008 Server), których przeznaczeniem będzie realizacja usług badawczych i naukowych w zakresie technologii geoinformacyjnych. Zasoby sieci Wydziału obejmują macierz dyskową (RAID-5) oraz dyski fizyczne serwerów o pojemności ogółem 10 TB (z czego 4 TB przeznaczone są na kopie bezpieczeństwa danych). Stałym elementem wspomagającym zajęcia dydaktyczne jest platforma e-learning WGSR UW (blended learning).

Od 2010 r. w ramach paneuropejskiej sieci Eduroam działa ogólnouniwersytecka sieć bezprzewodowa dostępna we wszystkich siedzibach Wydziału na bazie kilkunastu punktów dostępowych (Access Point). Punkty dostępowe zlokalizowane są w hallach poszczególnych budynków Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych.

Ważne miejsce w strukturze bazy dydaktycznej Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych zajmuje Biblioteka wydziałowa. Powierzchnia Biblioteki wynosi 540 m². Usytuowana jest na trzech poziomach. Większość pomieszczeń mieści się na parterze. Znajdują się tu 3 czytelnie (ogólna, czasopism, kartograficzna) oraz pracownie.

Na poziomie -1 usytuowane są magazyny oraz Wypożyczalnia. Na poziomie +2 mieści się Czytelnia kartograficzna map szczegółowych oraz magazyn.

Zbiory Biblioteki są znaczące i wynoszą 309 236 wol. W tym:

- 135 068 wol. książek,
- 45 588 wol. czasopism,
- 128 580 jednostek zbiorów specjalnych (atlas, mapy, prace mgr i dr).

Zasoby biblioteczne są pozyskiwane z trzech źródeł: zakupu, wymiany i darów. W roku 2009 pozyskano z tych źródeł 534 wol. książek, 310 wol. czasopism oraz 741 jednostek zbiorów specjalnych (w tym 588 atlasów i map).

Od roku 2001 nabytki opracowywane są komputerowo w systemie VTLS/Virtua. Tym samym Biblioteka bierze udział wraz z innymi bibliotekami akademickimi, publicznymi Polski w tworzeniu Narodowego Uniwersalnego Katalogu „NUKAT”. W katalogu online bibliotek UW do tej pory widocznych jest 30 tys. książek z biblioteki Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych. Obecnie oprócz bieżącego opracowania komputerowego nowych zakupów prowadzona jest retrokonwersja księgozbioru.

W ramach projektu „NUKAT – autostrada informacji cyfrowej” finansowanego ze środków Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, którego podjęły się biblioteka główna UW wraz z wydziałowymi, biblioteka WGSR opracowała 105 tytułów czasopism ze swoich zbiorów. Opisy są widoczne w katalogu online Bibliotek UW. Prowadzone są również prace mające przygotować Bibliotekę Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych do przystąpienia do wspólnych komputerowych wypożyczeń międzywydziałowych.

Z Biblioteki WGSR mogą korzystać studenci i pracownicy Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych, Międzywydziałowych Studiów Ochrony Środowiska, Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Matematyczno-Przyrodniczych oraz inni studenci i pracownicy UW na zasadach określonych w regulaminie biblioteki.

Biblioteka posiada 50 miejsc w swoich czytelniach. Przyjazna jest również dla osób niepełnosprawnych (szerokie drzwi, winda).

2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia.

Zajęcia na wizytowanym kierunku odbywają się w budynku dydaktycznym nieprzystosowanym do potrzeb studentów niepełnosprawnych (brak specjalistycznej windy, brak właściwego oznaczenia sal, dziekanatów, toalet oraz brak możliwości dotarcia przez

studentów z dysfunkcjami ruchowymi do większości pomieszczeń). W budynku znajdują się automaty z gorącymi napojami, barek, szatnia oraz punkt ksero. Studenci podkreślają, że mają możliwości korzystania ze zbiorów, znajdującej się w budynku Biblioteki wydziałowej, czytelni ogólnej, kartograficznej i map szczegółowych. Według opinii studentów sale dydaktyczne wyposażone są w materiały i przedmioty dydaktyczne (mapy, przyrządy pomiarowe, modele, rzutniki). Studenci mają możliwość korzystania z 4 pracowni komputerowych.

Wnioski

Baza dydaktyczna stanowi mocną stronę Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych. Duża dostępność do sal, laboratoriów komputerowych i pracowni w pełni zabezpiecza potrzeby procesu dydaktycznego. Informatyzacja procesu dydaktycznego, jak też jej funkcja służebna dla studentów, zasługuje na uznanie. Księgozbiór znajdujący się w wydziałowej Bibliotece i czytelniach należy ocenić wysoce pozytywnie, podobnie jak działania na rzecz jego powiększania. Na wyróżnienie zasługuje wykorzystywanie systemów informatycznych w funkcjonowaniu Biblioteki.

Budynki i wyposażenie sal dydaktycznych Wydziału zapewnia studentom dobre warunki do studiowania. Natomiast studenci zgodnie stwierdzili, że budynek Wydziału nie jest przystosowany do osób niepełnosprawnych.

Część VII. Sprawy studenckie

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Samorząd Studentów Uniwersytetu Warszawskiego ma charakter ogólnouczelniany i wydziałowy. Samorząd funkcjonuje w oparciu o *Regulamin Samorządu Studentów Uniwersytetu Warszawskiego*, który w myśl art. 202 ust. 4 ustawy wszedł w życie po stwierdzeniu przez Senat Uczelni jego zgodności z ustawą i statutem Uczelni, co potwierdza uchwała Senatu Uczelni.

Władze Wydziału stwarzają odpowiednie warunki pozwalające na funkcjonowanie samorządu studenckiego, jak i organizacji studenckich, co zgodne jest z art. 202 ust. 8 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Wydziałowy Samorząd Studentów, organizując przedsięwzięcia, korzysta głównie ze środków pochodzących z Zarządu Samorządu Studentów UW oraz od Władz Dziekańskich.

Samorząd bardzo dobrze ocenia współpracę z Władzami Dziekańskimi. Reprezentanci studentów cyklicznie spotykają się z Władzami w celu omówienia wszystkich istotnych spraw dotyczących studentów wizytowanego Wydziału. Przedstawiciele Samorządu zasiadają w wydziałowych organach kolegialnych, w których udział przedstawicieli studentów spełnia minimum wymagane art. 67 ust. 4 ustawy. Z dostarczonych protokołów z posiedzeń Wydziałowej Komisji Dydaktycznej wynika, iż przedstawiciele studentów brali aktywny udział w tworzeniu planów i programów nauczania.

Samorząd Studentów aktywnie włącza się również w promocję Wydziału poprzez sprzedaż bluz i koszulek wydziałowych. Samorząd jest również inicjatorem programu „Ogarnijmy Geografię”, mającym na celu przeprowadzenie kursów przygotowawczych do matury z geografii dla młodzieży licealnej.

Należy podkreślić, iż Wydziałowy Samorząd Studentów podejmuje dodatkowe działania mające na celu stałe podnoszenie jakości kształcenia. Oprócz aktywnej promocji procesu ankietyzacji, samorząd organizuje konkurs na najlepszego dydaktyka. O zaangażowaniu studentów w taką formę promocji najlepszych nauczycieli akademickich świadczy fakt, iż podczas ostatniej edycji konkursu głos oddało prawie 40 % ogółu studentów stacjonarnych Wydziału.

Przedstawiciele Samorządu są również pomysłodawcami wprowadzenia do systemu USOS ankiet wydziałowych, dzięki którym studenci będą mieli szansę wypowiedzieć się na tematy związane z funkcjonowaniem Biblioteki wydziałowej, dziekanatów, czy dostępności Władz Dziekańskich i nauczycieli akademickich.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki.

W wizytowanej jednostce system przyznawania świadczeń pomocy materialnej funkcjonuje w sposób prawidłowy. Komisje Stypendialne powoływane są w sposób nie budzący zastrzeżeń. Decyzje w indywidualnych sprawach studenckich konstruowane są zgodnie z przepisami postępowania administracyjnego. Wypłata świadczeń odbywa się bez zbędnych opóźnień. Akty wewnętrzne dotyczące pomocy materialnej wywieszone są w określonych miejscach oraz dostępne są na stronie internetowej Wydziału.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Uczestnikami spotkania byli studenci studiów niestacjonarnych, I stopnia, na kierunku *gospodarka przestrzenna*. Studenci zgodnie, pozytywnie oceniają wizytowany kierunek studiów. Głównym czynnikiem, jakim kierowali się przy wyborze studiowanego kierunku była renoma Uczelni. Studenci stwierdzili, iż kierunek cieszy się dużą popularnością, gdyż jego absolwenci są poszukiwani na rynku pracy. Studenci cenią sobie wysoki poziom prowadzonych wykładów i zajęć dydaktycznych. Szereg prac projektowych umożliwia studentom praktyczne wykorzystanie zdobytej wiedzy. Studenci zamierzają kontynuować naukę na studiach II stopnia.

Wśród poruszonych tematów pojawiła się kwestia funkcjonowania dziekanatu. **Studenci stwierdzili, iż obsługa spraw studenckich nie działa zbyt dobrze**, głównie pod kątem podejścia pracowników administracyjnych do studentów. Studenci uważają, że Władze Wydziału powinny podjąć działania mające na celu lepsze poinformowanie studentów niestacjonarnych o terminach i sposobie rejestracji na przedmioty, korzystania z platformy USOS, zasad funkcjonowania punktacji ECTS, o odwołanych zajęciach. Studenci postulowali również wprowadzenie w planach zajęć przerw, umożliwiających spożycie ciepłych posiłków.

Na spotkaniu poruszona została także kwestia nauczania języków obcych. Studenci zdają egzamin diagnostyczny, a następnie mają możliwość wyboru lektoratu na różnych poziomach. W praktyce jednak studenci studiów niestacjonarnych nie są podzieleni na różne grupy zaawansowania.

Wnioski

Samorząd Studentów w sposób wyróżniający dba o interesy studentów wizytowanego Wydziału. Organizacja, dzięki zaangażowaniu studentów w prace poszczególnych organów

kolegialnych Wydziału i stałe monitorowanie spraw studenckich, jest gwarantem wpływu studentów na działania mające na celu podnoszenie jakości kształcenia w wizytowanej jednostce

Studenci generalnie pozytywnie oceniają wizytowany kierunek, Władze Wydziału powinny jednak zwrócić uwagę na problemy poruszane przez studentów podczas zorganizowanego spotkania.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów, w tym albumu studentów, księgi dyplomów, teczek osobowych studentów i absolwentów, kart egzaminacyjnych i indeksów, wydawanych dyplomów i suplementów z przepisami prawa.

Dokumentacja przebiegu studiów prowadzona jest w Dziale Nauczania oraz w Dziekanacie Wydziału.

W trakcie kontroli dokumentacji zostały sprawdzone:teczki osobowe studentów i absolwentów, karty okresowych osiągnięć studenta, protokoły egzaminacyjne.

Album studentów – prowadzony jest centralnie w formie elektronicznej dla całej Uczelni przez Dziekanat - zgodnie z przepisami § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634, z późn. zm.).

Księga dyplomów - prowadzona jest centralnie w formie elektronicznej dla całej Uczelni. Od 1 października 2010 r. wprowadzono jednolity system nadania numeru dyplomu zgodnie z przepisami cytowanego rozporządzenia. Potwierdzenie odbioru dyplomu znajduje się w tezcze absolwenta.

Protokoły egzaminacyjne prowadzone są prawidłowo.

Indeksy – W uniwersytecie Warszawskim nie wydaje się indeksów.

Karty okresowych osiągnięć studenta – prowadzone są prawidłowo. Wskazana jest zmiana ich nazwy, tak aby były one zgodne z cytowanym rozporządzeniem, tj. przyjęcie nazwy „**karty okresowych osiągnięć studenta**” (a nie jak dotychczas „karty egzaminacyjne”).

Teczki osobowe studentów

W teczkach osób nowo przyjętych znajdują się: oryginał lub odpis świadectwa dojrzałości, ankieta osobowa studenta, poświadczona fotokopia dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość, aktualna fotografia kandydata, podpisany przez studenta akt ślubowania, karty egzaminacyjne (*a powinno być karty okresowych osiągnięć studenta*), podpisana przez prodziekana umowa o warunkach odpłatności za studia w Uniwersytecie Warszawskim, kopia decyzji o przyjęciu na studia niestacjonarne (*w aktach osób przyjętych na studia niestacjonarne znajduje się kserokopia a powinna być kopia takiej decyzji*) oraz potwierdzenie odbioru tej decyzji, a także potwierdzenie odbioru legitymacji. *Brak jest natomiast dokumentacji z postępowania kwalifikacyjnego przy przyjęciu na studia stacjonarne.*

W aktach studentów, którzy otrzymali zgodę na urlop, wznawiających studia, a także osób przeniesionych znajdują się kopie decyzji w tych sprawach. Jedynie w przypadku osób, które otrzymały zgodę na powtarzanie roku brak było kopii tych decyzji.

Skreślenia dokonywane są przez Prodziekana (w przypadku studiów stacjonarnych) oraz Kierownika studiów niestacjonarnych (w przypadku studiów niestacjonarnych), co jest niezgodne z art. 190 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.), bowiem skreślenia z listy studentów dokonuje kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej. W czasie wizytacji przedstawiono upoważnienie Dziekana do podpisywania decyzji dotyczących skreśleń z listy studentów dla Prodziekana. Zwraca się uwagę, iż w takich przypadkach, gdy decyzje te podejmuje Prodziekan, pieczętka pod podpisem na decyzji powinna wskazywać, iż decyzja ta podpisywana jest z upoważnienia Dziekana. W dokumentacji brak jest potwierdzenia odbioru tej decyzji.

W teczkach absolwentów znajdują się: praca dyplomowa, recenzje pracy dyplomowej, protokół egzaminu dyplomowego, dyplom ukończenia studiów - egzemplarz do akt oraz suplement. W dokumentacji znajduje się potwierdzenie odbioru dyplomu, jego odpisu i suplementu.

W suplementach do dyplomu wskazane jest skorygowanie zapisów w pt. IV ust. 1, „...forma studiów: (niestacjonarne – zaoczne)...” na określenia zgodne z ustawą, tj. studia niestacjonarne oraz w pkt. VI ust. 2 „standardy kształcenia” wpisywanie podstawy prawnej, tj. rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki ([Dz. U. Nr 164, poz. 1166](#), z późn. zm.).

Wnioski

Dokumentacja toku studiów jest prowadzona prawidłowo, pewne uchybienia należy niezwłocznie wyeliminować.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 7.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta		+			
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania		+			
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna		+			
Cz. II	Efekty kształcenia		+			
Cz. V	Badania naukowe	+				
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości			+		
Cz. VI	Baza dydaktyczna		+			
Cz. I, VII	Sprawy studenckie		+			
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki			+		
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem		+			
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia			+		

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce (uzasadnienie powinno nawiązywać do uwag zawartych w treści raportu) oraz ewentualne zalecenia.

Aktualny stan kadry naukowo-dydaktycznej, perspektywy jej rozwoju oraz utrzymujący się popyt na studiowanie na kierunku *gospodarka przestrzenna* jest dobrym prognostykiem dla dalszego rozwoju kształcenia na tym kierunku na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych.

W odpowiedzi na raport z wizytacji Władze Uczelni i Wydziału Geografii i Studiów regionalnych zadeklarowały usunięcie wskazanych nieprawidłowości.